

СТАНОВИЩЕ

по конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“

област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.7. Администрация и управление по специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (в здравеопазването)“, публикуван в ДВ бр. 36 от 27.04.2018 г.

Със Заповед № Р-109-326/01.06.2018 г. на Ректора на Медицински университет „Проф. д-р П Стоянов“ – Варна съм определена за член на Научно жури и на основание Заповед Р 109-319/ 01.06.2018 г. - да изготвя становище по процедура за заемане на академичната длъжност „доцент“ с единствен кандидат, доктор по икономика, в Катедра „Здравни грижи“, Факултет Обществено здравеопазване, Медицински Университет „Проф. Д-р П. Стоянов“ – Варна.

Кратки данни за кариерното развитие на кандидатката

Анета Докова е родена на 31.08.1967 г. През 1986 г. завършва Първа езикова гимназия във Варна с първи език английски и втори – немски език. През 1991 г. се дипломира в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ като магистър по английска филология и учител с втора специалност испански език и специализация преводач. Магистър по здравен мениджмънт в МУ - Варна е от 2001 г. През 2016 г. след успешна защита на дисертационен труд на тема **„Концептуален модел за устойчиво управление на здравни проекти базирани на общностно-академични партньорства“** ѝ е присъдена ОНС „доктор“.

Трудово-професионалния си път започва през 1991г. като учител (3 месеца) и от декември 1991 г. е преподавател и старши преподавател (1997) по английски език за специални нужди в Катедрата по чуждоезиково обучение към МУ - Варна. От 2005 г. до 2010 г. е старши преподавател по здравен мениджмънт към катедра „Здравен мениджмънт“ при ФОЗ на МУ – Варна. От 2007 г. е Ръководител на Отдел „Международно сътрудничество“ на Медицински университет - Варна.

Впечатляващ е списъкът на проведените от кандидатката **специализации**, които могат да бъдат систематизирани в няколко направления - в областта на когнитивната лингвистика и за разработване на учебни материали по специализиран английски език и

за медицински цели (Университетите във Фалмър, Съсекс и Единбург - Обединено Кралство и Гьотинген - Германия), здравен и болничен мениджмънт - в поредица от курсове, организирани от Швейцарската болнична асоциация Н+ и Европейската болнична асоциация (1994-2002), електронно-базирано обучение (2002, Икаалинен, Финландия) и електронно-базирано и смесено обучение за усъвършенстване на комуникациите в здравеопазването (2008), управление на проекти, курс по въведение в качествените методи за научни изследвания (2017) и др.

Общо описание на представените материали и изпълнение на наукометричните критерии

Кандидатката се явява на конкурса с научна продукция, включваща общо 42 заглавия, от които: *автореферат на дисертационен труд – 1,- монография за кандидатстване за доцент - 1, книга – 1 (на английски език), монография, извън тази за доцент – 1 (на английски), учебници и учебни помагала - 4, университетски издания - анализи, обобщения на приключили проекти 2 (на английски); пълнотекстови публикации общо - 32, в т.ч. в рецензирани научни списания - 16 и в рецензирани и индексирани научни сборници - 16. От пълнотекстовите публикации - 25 са в български списания и сборници и 7 - в чуждестранни.* Разпределението на научните трудове по място на кандидатката в авторските колективи показва, че тя е *самостоятелен и първи автор* на 25 труда, втори автор е на 10 заглавия, трети и последващ - на 7. Документирани са 29 цитирания и импакт-фактор 0,435.

Анета Докова има голям опит в участие, координация и управление на общо 12 *проекта*, от които 9 са международни и 3 са по оперативни програми на МОН, финансирани по Европейските структурни фондове; научно-изследователски са 3, образователни - 4, обучителни - 5 и 1 приложен. Заслужават отбелязване два проекта по VII Рамкова програма на Европейския Съюз: *Mobility of Health Professionals (MoHProf)*, Катедра по икономика и здравен мениджмънт, Факултет по обществено здравеопазване при МУ – Варна, съвместно с 24 страни от целия свят, (2009 – 2011) и *Multifactorial evidence - based approach using behavioral models in understanding and promoting fun, healthy food, play and policy for the prevention of obesity in early childhood (ToyBox)* – Катедра по педиатрия при Университетска болница „Св. Марина“ – Варна, както и проекта на Европейската комисия *Joint Action on Health Workforce Planning and*

Forecasting („Общи действия за планиране и прогнозиране на човешките ресурси в здравеопазването“), Работен пакет „Устойчивост“, 2014 – 2016.

Кандидатката отговаря на количествените наукометрични критерии, заложи в Правилника за развитие на академичния състав на МУ - Варна за заемане на академична длъжност „доцент“.

Качествена оценка на научно-изследователската дейност и приноси

В авторската справка кандидатката е систематизирала научно-изследователската си дейност в 4 тематични направления:

- Направление *Английски език за медицински цели и здравен мениджмънт* (№ 1, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12, 13, 18, 26, 27, изд. 4, 5, 7) хронологически е най-ранно, започва по време на позицията ѝ на преподавател по английски език, но по-късно се обогатява в приложните области на комуникации за медицински цели и управление на проекти в здравеопазването, както и електронно обучение. Приносите са в конкретното доказване на когницията в чуждоезиковото обучение, разширяване ролята на преподаването на английски език като инструмент за преодоляване на транскултуралните различия в комуникацията за медицински цели и управление на проекти и по-адекватно възприемане на културата на изучавания език. Изведени са концептуалните принципи и особености, които са приложени в медицински многоезичен речник като основен източник на медицинска терминология за подобряване на комуникативните компетенции. Разработен е инструмент за електронно обучение (ИЕО) за подобряване на езиковите комуникативни умения в лечебна/медицинска среда съвместно с партньори от 7 държави и е доказана ефективността му за подобряване на вербалните комуникативни умения на специалистите.

- По второто направление *Управление на здравни проекти и здравен мениджмънт* (12, 13, 15, 19, 20, 22, 25, изд. 1, 2, 3, 6):

- ✓ Доказана е теоретически и с конкретни примери важноста на управлението на международни здравни проекти в период на преход и недостиг на финансови средства в българското здравеопазване. Установено е, че управлението на проекти е мощен и ефективен инструмент за управление на промяната в здравеопазването.

- ✓ Анализирани са опита от управление на здравни проекти и са установени препятствията пред него - недостиг на знания и умения у болничните мениджъри, липса

на разработваща/подпомагаща структура в университетите и са направени подходящи предложения от организационен и обучителен характер.

✓ Установени са два модела на повтарящ се и продължаващ жизнен цикъл на проекти за профилактика на здравето, засягащи цели общности, които са неразривно свързани с устойчивостта на проектите.

✓ Разработени са насоки за стратегии и мероприятия за постигане на устойчивост на проектните резултати още на етапите на планирането и реализацията на проектите.

✓ Анализирани са двустранните партньорства по програма „Еразъм“ на студенти и преподаватели от Катедра „Здравни грижи“ и са представени визия и конкретни мерки за максимално възползване от възможностите за професионално обучение в различна среда.

✓ Аргументирано е изграждането на мрежи за обучение на здравни професионалисти като средство за повишаване на ефективността на партньорствата. Доказва се, че МУ - Варна притежава необходимите човешки и технологични ресурси за създаването на такива обучителни мрежи.

- Третото направление *Миграция и мобилност на здравните професионалисти* (16, 17, 21, 22, 23, 25, 28, 31, 32, изд. 2, 3) включва изследвания, качествени и количествени, върху движението на здравни професионалисти, както и относно тяхното намерение да получат по-добри условия на работа и/или пенсиониране. Те са фокусирани от една страна към български професионалисти и студенти, като са изследвани ефектите на миграцията на медицинските професионалисти върху посрещането на здравните потребности на възрастните хора. Вътрешната миграция поражда дисбаланса, ограничаващ достъпа до здравни услуги на възрастното население, живеещо в селските региони. Друг фокус са здравните професионалисти и студенти от Руската федерация и миграционните процеси от и за Украйна в областта на здравеопазването. Направен е подробен анализ на тези процеси в Украйна и са установени движещите им сили от икономически и психологически характер. Резултатите от тях подробно са представени в книга и монография на английски език.

- Направление *Академично-общностни партньорства* представя новите тенденции в управлението на общественото здравеопазване на всички равнища, но особено на локално, при провеждане на интервенции чрез привличане на общностите за **участие**. Тук най-важно място заема монографичният труд на кандидатката

„Управление на здравеопазването чрез партньорства с общности“, който се позовава на 312 източника, от които повечето са от последните няколко години. Разностранният опит и безспорната ерудиция са ѝ помогнали да избере за анализ и представяне „горещите точки“ в тази проблематика с нарастваща медико-социална значимост и публикационна активност. Анета Докова справедливо отбелязва, че не става дума само „да бъде чул гласа на хората“, а те да бъдат въввлечени в определяне на потребностите, проектирането, осъществяването и оценката на изследванията по въпросите на здравето. Поставяйки тази нова тематика на обсъждане и изследване, д-р Анета Докова е систематизирала основните дефиниции и характеристиките на съвременните общности, свързани с практическото здравеопазване. Новата изследователска парадигма на общностно-базираното сътрудничество поощрява обучението, как да се развиват и поддържат общности и как резултатите от научните изследвания да бъдат преведени в практически последици. Анализът на литература и практики дава много идеи като тази за „учеща се здрава общност“, за превръщане на родителите в съизследователи в процеса на подобряване на детското здраве и други.

В този смисъл усилията на Анета Докова, д.и., за задълбочен системен анализ и обобщение на богатия чуждестранен опит и на българските приноси по интердисциплинарните проблеми на управлението посредством ефективно сътрудничество между научните, обществени и здравни организации и общностите от населението, заслужават адмирации. Разработен е концептуален модел на управление на здравни проекти с общностно-академично партньорство, съобразен с конкретните условия в българското здравеопазване. Достойнство на монографията е, че тя съчетава както теоретично осветляване на проблема, така и дава идеи за развитие на общностно-базираните изследвания в практическото здравеопазване.

Предложени са стратегии за подобряване на академичната среда, благоприятстваща прилагането на СВPR-подхода при управлението на устойчиви проекти в здравеопазването.

Учебно-преподавателска дейност

Преподавателският стаж на кандидатката е продължителен - 25 години, богат и разнообразен, тъй като преподава английски език на няколко специалности - студенти по медицина и здравен мениджмънт, медицински сестри и акушерки, както и на докторанти. По-късно тя използва педагогическия си опит в преподаването по

управление на проекти и здравни проекти на студенти по специалностите „здравен мениджмънт“ в бакалавърската и магистърска програми, както и в магистърската програма по управление на здравните грижи.

В сърцевината на нейната преподавателската дейност е студент-центрираният подход, чрез който тя променя ролите в учебния процес, засилва активността на студентите и повишава цялостната ефективност на обучението. Друг важен принос в нейната преподавателска работа е въвеждането на комуникативния подход в обучението по специализиран език за медицински цели и здравен мениджмънт, като са разработени автентични комуникативни задачи, които се оценяват според целите, общото ниво на езикова компетентност на студентите и контекста на реалните жизнени ситуации, в които се очаква те да практикуват.

Теоретичната методическа подготовка на старши преподавател Докова, придобита от съвместната ѝ работа с водещи европейски университети, помага за разработката на учебни задачи и материали, тяхното пилотиране и оценка. В резултат на преподавателския си опит, в сътрудничество със свои колеги, тя разработва учебни програми и учебни материали, като използва автентични материали от гледна точка на реалистичността на езиковите задачи и от гледна точка на автентичността на езиковия материал.

Съвместно с европейски партньори ст. преп. А. Докова разработва система за оценяване по английски език за медицински цели и здравен мениджмънт, а разработените входящи, междинни и финални тестове по общ английски език, специализиран английски език, за докторанти и за входящи тестове на кандидат-студенти в англоезичната програма по медицина и дентална медицина се използват години наред в МУ-Варна.

Д-р Докова разработва на учебни помагала, речници и учебници, които са плод на натрупаните знания и опит от работата с чуждестранни партньори, както от проведените курсове на обучение. Английско-български речник за здравни мениджъри е първи по рода си в страната и е полезен за здравни мениджъри, студенти, общопрактикуващи лекари и в по-широк план, хора, ангажирани със сферата на общественото здраве и здравния мениджмънт. „English for health care management“ („Английски език за здравен мениджмънт“) е предназначен за студенти по здравен мениджмънт и практикуващи здравни мениджъри и е отлично пособие за самостоятелна подготовка. „English for Medicine“ дълги години е възприет като основен учебник за студенти по медицина не само в МУ-Варна, но и от Медицинските университети в София, Пловдив и Плевен.

Давам висока оценка и на учебника „Управление на проекти“, който е резултат от подготовката и провеждането на лекционни курсове по проектен мениджмънт и управление на здравни проекти към Катедрата по здравен мениджмънт.

Лични впечатления

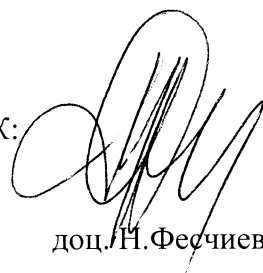
Свидетел съм на професионалното и личностно развитие на Анета Докова от 26 години. Макар преподавател по призвание, тя неспирно обогатяваше своята работа, стремеше се и постигаше високи резултати в обучителния процес. Ранното ѝ включване в семинари и курсове по болничен мениджмънт я приобщи към управленската тематика, подхранвайки задълбочени изследователски интереси. Опитът ѝ по управление на международни проекти, наред с нейното отговорно отношение за намиране на адекватни решения в сложни ситуации я правят желан партньор в изследователски и управленски екипи. Убедена съм, че като хабилитиран преподавател ще запази своето вдъхновение и ще разгърне активност на ново ниво с голяма полезност за обучението на здравни професионалисти в Медицински университет - Варна.

Заключение

Кандидатката за доцент се явява в конкурса с достатъчна по обем и съдържание научна продукция и дългогодишна преподавателска работа, с положителна качествена характеристика на цялостната си дейност, изпълнила е наукометричните критерии заложиени в Закона за развитие на академичния състав и на Правилника на МУ – Варна за приложението му. Това са основанията за моето положително становище и на призова ми към членовете на Научното жури да гласуват Анета Илиева Докова да **заеме академичната длъжност „доцент“**.

10.09.2018 г.

Член на НЖ:

доц. Н. Фесчиева, д.м.